

Βρυξέλλες, 20.4.2016
COM(2016) 230 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Θεματολογίου για την Ασφάλεια για την
καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την οικοδόμηση μιας αποτελεσματικής και
πραγματικής Ένωσης Ασφάλειας**

1. Εισαγωγή

Οι βομβιστικές επιθέσεις της 22ας Μαρτίου 2016 στις Βρυξέλλες έφεραν για άλλη μια φορά στο προσκήνιο τους κινδύνους ασφάλειας που αντιμετωπίζει η Ευρώπη από την τρομοκρατία. Τα γεγονότα αυτά ήρθαν να προστεθούν στην αλυσίδα των βάρβαρων επιθέσεων στη Μαδρίτη, το Λονδίνο, την Κοπεγχάγη και το Παρίσι για να μας υπενθυμίσουν με τον πιο δραματικό τρόπο την αναγκαιότητα μιας φιλόδοξης ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας, ικανής να αντιμετωπίσει την κλίμακα της απειλής.

Η εξασφάλιση ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας για τους Ευρωπαίους πολίτες αποτελεί έναν από τους στόχους που ορίζονται στις Συνθήκες, και μάλιστα όπως δήλωσε ο Πρόεδρος Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ στις 15 Ιουλίου 2015 στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του, «κοινή ευρωπαϊκή ευθύνη». Σε μια εποχή όπου, η τρομοκρατία και άλλες σοβαρές μορφές εγκλήματος εξαπλώνονται χωρίς διαχωρισμό ανάμεσα σε χώρες και σύνορα, τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και τα κράτη μέλη της έχουν ευθύνη έναντι των πολιτών τους να οικοδομήσουν μια περιοχή όπου θα υπάρχει εσωτερική ασφάλεια και προστασία των πολιτών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τα κράτη μέλη έχουν τη βασική ευθύνη για την ασφάλεια¹, αλλά δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά διασυννοριακές απειλές όταν ενεργούν μεμονωμένα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο θα πρέπει να αναπτύξουμε σε ευρωπαϊκό επίπεδο τα εργαλεία, τις υποδομές και το περιβάλλον χάρη στα οποία οι εθνικές αρχές θα μπορούν να συνεργάζονται αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων: μια αποτελεσματική και πραγματική Ένωση Ασφάλειας στην οποία θα προστατεύονται αποτελεσματικά τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των πολιτών.

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια παρέχει ένα σαφές πλαίσιο που επιτρέπει την καλύτερη συνεργασία της ΕΕ σε θέματα ασφάλειας² και αποτέλεσε τη βάση για την έγκριση από μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της ανανεωμένης στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας³. Η τρομοκρατία είναι μία από τις τρεις προτεραιότητες, παράλληλα με το οργανωμένο έγκλημα και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι Υπουργοί Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ και η Επιτροπή συνήλθαν⁴ για να υπογραμμίζουν την αποφασιστικότητά τους να προωθήσουν τα μέτρα που είχαν σχεδιαστεί και να εντατικοποιήσουν τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα ανακοίνωση, ένα έτος μετά την παρουσίαση του θεματολογίου, προβαίνει σε απολογισμό της προόδου που έχει σημειωθεί στην υλοποίησή του όσον αφορά τη συμβολή της ΕΕ στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Σκοπός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προσφέρει στους πολίτες της έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, χωρίς εσωτερικά σύνορα. Οι Ευρωπαίοι πρέπει να αισθάνονται εμπιστοσύνη ότι όπου κι αν βρίσκονται μέσα στην Ευρώπη προστατεύονται αποτελεσματικά η ελευθερία και η ασφάλειά τους, με πλήρη σεβασμό των αξιών της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, οι Συνθήκες προβλέπουν την ανάγκη εξασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου ασφάλειας, μεταξύ άλλων μέσω προληπτικών μέτρων, καθώς και μέσω του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αστυνομικών, δικαστικών και άλλων αρμόδιων αρχών⁵. Για τον

¹ Άρθρο 72 της ΣΛΕΕ.

² COM(2015) 185 final της 28ης Απριλίου 2015.

³ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2015 (EUCO 22/15).

⁴ Κοινή δήλωση της 24ης Μαρτίου 2016.

⁵ Άρθρο 67 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

σκοπό αυτό, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει να προχωρήσουν πέρα από την έννοια της συνεργασίας⁶ για την προστασία της εθνικής εσωτερικής ασφάλειας προς την ιδέα της προστασίας της συλλογικής ασφάλειας της Ένωσης στο σύνολό της.

Όταν πρόκειται για τις πιο σοβαρές μορφές εγκλήματος και τρομοκρατίας, η εσωτερική ασφάλεια ενός κράτους μέλους είναι εσωτερική ασφάλεια όλων των κρατών μελών. Όπως δήλωσε πρόσφατα ο Πρόεδρος Γιούνκερ στο Κοινοβούλιο στις 12 Απριλίου 2016, τώρα είναι η ώρα για δράση. Στον τομέα της ασφάλειας, όπως και σε πολλούς άλλους τομείς στην Ευρώπη, ο κατακερματισμός μας καθιστά ευάλωτους. Η Ευρώπη χρειάζεται μια πραγματική Ένωση Ασφάλειας. Σε μια Ένωση Ασφάλειας, ένας αστυνομικός σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει να έχει την ίδια αυτόματη αντίδραση να μοιράζεται καίριες πληροφορίες με συναδέλφους τους σε άλλες χώρες, όπως θα έκανε και με τους άλλους συναδέλφους του εντός της χώρας. Αυτό απαιτεί ουσιαστική αλλαγή σε δύο σημεία. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πρέπει να αντιμετωπίσουμε επειγόντως τα εναπομένοντα κενά, τον κατακερματισμό και τους λειτουργικούς περιορισμούς των εργαλείων ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι δομές συνεργασίας είναι όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικές, και ότι η ευρωπαϊκή νομοθεσία για την αντιμετώπιση των εγκληματιών της τρομοκρατίας και των δραστηριοτήτων τους είναι στην αιχμή των εξελίξεων χωρίς τρωτά σημεία. Αυτό είναι αναγκαίο για να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης μεταξύ των εθνικών αρχών, καθώς και τα νομικά και πρακτικά εργαλεία τα οποία θα τους επιτρέψουν να εργαστούν από κοινού για την αντιμετώπιση των κοινών προκλήσεων. Η πλήρης προστιθέμενη αξία μιας αποτελεσματικής Ένωσης Ασφάλειας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη χρήση αυτών των εργαλείων και δομών για την κάλυψη των τυχόν μελλοντικών λειτουργικών ελλείψεων και κενών στην μετάδοση εμπιστευτικών πληροφοριών σε επίπεδο αστυνομικών αρχών. Αυτό προϋποθέτει αλλαγή νοοτροπίας σε επίπεδο κρατών μελών, ώστε οι οικείες αρχές επιβολής του νόμου, μέχρι και τον τελευταίο αστυνομικό, να αποκτήσουν τη συνήθεια της συστηματικής συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών. Χρειάζεται αίσθημα κοινής ευθύνης, καθώς και η βούληση και η ικανότητα να γίνει πράξη, αν θέλουμε να υπερκεράσουμε τον κατακερματισμό τον οποίο οι τρομοκράτες και οι εγκληματίες εκμεταλλεύονται τόσο επιτήδεια.

Η υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια είναι ήδη σε εξέλιξη⁷. Τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει τώρα να διπλασιάσουν τις προσπάθειές τους για να εξασφαλίσουν την πλήρη υλοποίησή του και την επίτευξη ουσιαστικών αποτελεσμάτων χωρίς άλλη καθυστέρηση. Ταυτόχρονα, οι πολλαπλές και επικαλυπτόμενες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη, που συνδέονται με την αστάθεια στις γειτονικές μας χώρες και τις ευρύτερες παγκόσμιες δυνάμεις, δείχνουν ότι έχει φθάσει πλέον η στιγμή να γίνει απολογισμός των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί παράλληλα με ευρύτερες πολιτικές εξελίξεις, και ιδίως: της δράσης που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για τη μετανάστευση, της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, της Ενεργειακής Ένωσης και της δράσης για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών. Συνδέοντας αυτές τις δράσεις και αναπτύσσοντας καλύτερο συντονισμό, η Ένωση μπορεί να γίνει πιο ευέλικτη, να ανταποκρίνεται καλύτερα στις εξελίξεις και να είναι αρτιότερα προετοιμασμένη

---

⁶ Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων του πρωτοκόλλου 22 όσον αφορά τη Δανία, και των πρωτοκόλλων 21 και 36 όσον αφορά το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία, που επιτρέπουν, αλλά δεν απαιτούν, τα δύο αυτά κράτη μέλη να συμμετέχουν σε πρωτοβουλίες στον τομέα πολιτικής της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη συνοχή και την πρακτική λειτουργικότητά τους.

⁷ http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-1062_en.htm.

σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ανανεωμένη Στρατηγική Εσωτερικής Ασφάλειας 2015-2020 της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁸.

Ο στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι συνεπώς διττός. Πρώτον, να αξιολογήσει την υλοποίηση του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια σε σχέση με ειδικά επιχειρησιακά ζητήματα και να εντοπίσει τις ελλείψεις που διαπιστώνονται κατά την εφαρμογή των μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Δεύτερον, να προσδιορίσει ποια άλλα μέτρα απαιτούνται για την αντιμετώπιση των ελλείψεων αυτών και, με βάση τα υπάρχοντα εργαλεία, να θεσπίσει νέες μόνιμες δομές συνεργασίας μεταξύ των επιχειρησιακών υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, για τον συντονισμό των εργασιών της Ευρωπόλ, της Eurojust, των υπηρεσιών πληροφοριών, των αστυνομικών δυνάμεων και των δικαστικών αρχών. Καθορίζει τον χάρτη πορείας προς μια λειτουργική και αποτελεσματική Ένωση Ασφάλειας με την αύξηση της συλλογικής μας ικανότητας να αντιμετωπίσουμε την τρομοκρατική απειλή.

2. Αντιμετώπιση όλων των διαστάσεων της τρομοκρατικής απειλής

Στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια προέβλεπε την εφαρμογή στοχοθετημένων επιχειρησιακών δράσεων σε συγκεκριμένες περιοχές κινδύνου για την άμεση βελτίωση της συλλογικής ικανότητας της ΕΕ να αντιμετωπίσει την τρομοκρατία. Παρόλο που είχαν ήδη ξεκινήσει πολλές δράσεις, οι πρόσφατες επιθέσεις έδειξαν ότι υπάρχουν επαναλαμβανόμενα μοντέλα.

Σε πολλές περιπτώσεις, διαπράχθηκαν από ριζοσπαστικοποιημένα γνωστά άτομα, συχνά με ιστορικό στο οργανωμένο έγκλημα, που παρουσίαζαν κίνδυνο ασφάλειας λόγω της ικανότητάς τους να κυκλοφορούν χωρίς περιορισμούς εντός και μεταξύ κρατών μελών ή να επιστρέφουν από τρίτες χώρες. Αυτό παρατηρείται ακόμη και όταν οι μετακινήσεις τους είχαν καταγραφεί στις βάσεις δεδομένων των αρχών επιβολής του νόμου ή ήταν γνωστές στις υπηρεσίες πληροφοριών. Ορισμένα από τα πρόσωπα που συμμετείχαν στις επιθέσεις καταζητούντο ήδη από τις αρχές επιβολής του νόμου, αλλά χάρη στην υλικοτεχνική στήριξη τοπικών δικτύων μπόρεσαν να παραμένουν κρυμμένα και να σχεδιάσουν τις επιθέσεις. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό των επιθέσεων ήταν επίσης η ικανότητα των δραστών να παρασκευάσουν μεγάλες ποσότητες εκρηκτικών υλών, λόγω της πρόσβασής τους σε σημαντικές ποσότητες πρόδρομων ουσιών και πυροτεχνικών συστημάτων. Οι τρομοκράτες είχαν επίσης παράνομη πρόσβαση σε μεγάλη ποσότητα όπλων και πυρομαχικών στρατιωτικής ποιότητας. Τέλος, οι επιθέσεις απέδειξαν την ικανότητα των δραστών να θέτουν στο στόχαστρό τους και να επιτίθενται σε υποδομές ζωτικής σημασίας και μεγάλους δημόσιους χώρους σε διάφορα κράτη μέλη, παρά τα μέτρα προστασίας που ήδη εφαρμόζονται.

Οι εν λόγω εγκληματικές δραστηριότητες εμπίπτουν στο πεδίο των δράσεων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος που είχαν ήδη προσδιοριστεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια. Στο πλαίσιο της προτεραιότητας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια έδινε έμφαση στην απειλή που συνιστούσαν οι ξένοι τρομοκράτες μαχητές που επιστρέφουν, στην πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης και στην επιβολή κυρώσεων για τους

---

⁸ Συμπεράσματα του Συμβουλίου του Ιουνίου 2015, 9798/15.

τρομοκράτες και τους χρηματοδότες τους. Υπογράμμισε τη σημασία του περιορισμού της πρόσβασης των τρομοκρατών σε πόρους, πυροβόλα όπλα και εκρηκτικά, της βελτίωσης της προστασίας των πολιτών και των κρίσιμων υποδομών και της αντιμετώπισης της εξωτερικής διάστασης της καταπολέμησης της τρομοκρατίας πέραν των συνόρων της ΕΕ. Τόνισε επίσης τη σημασία της βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών για τον αποτελεσματικό εντοπισμό ατόμων που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές δραστηριότητες. Συνεπώς, η πλήρης εφαρμογή του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια έχει καίρια σημασία για την επίτευξη απτών βελτιώσεων στους τομείς αυτούς.

Αυτοί οι βασικοί τομείς έχουν ενισχυθεί με σχέδια δράσης που εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο του 2015 για τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά⁹, τον Φεβρουάριο του 2016 για την ενίσχυση του αγώνα κατά της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας¹⁰, καθώς και με την ανακοίνωση της 6ης Απριλίου 2016 για πιο ισχυρά και έξυπνα συστήματα πληροφοριών για τα σύνορα και την ασφάλεια¹¹.

2.1 Αντιμετώπιση της απειλής των ξένων τρομοκρατών μαχητών που επιστρέφουν

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη¹², από τους 4.000 ξένους μαχητές που πιστεύεται ότι προέρχονται από κράτη μέλη της ΕΕ, περίπου 30% έχουν επιστρέψει στις χώρες καταγωγής τους. Οι ξένοι μαχητές που επέστρεψαν έχουν συνδεθεί με τις τρομοκρατικές επιθέσεις του 2015 και του 2016. Ορισμένοι ξένοι μαχητές θεωρείται ότι είχαν λάβει οδηγίες να επιστρέψουν στην Ευρώπη για την τέλεση τρομοκρατικών επιθέσεων, τη διάδοση προπαγάνδας του Daesh και τη ριζοσπαστικοποίηση και στρατολόγηση άλλων.

Η πρώτη προτεραιότητα για τις εθνικές αρχές είναι να ενημερώνονται για τις μετακινήσεις των ξένων τρομοκρατών μαχητών, τόσο όσων αναχωρούν όσο και αυτών που επιστρέφουν και να ανταλλάσσουν αυτές τις πληροφορίες μεταξύ τους αλλά και με τους οργανισμούς της ΕΕ. Η Επιτροπή πρότεινε μια σειρά μέτρων τα οποία πρέπει να εγκριθούν και να εφαρμοστούν γρήγορα από τα κράτη μέλη:

- Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν: Το σύστημα αυτό είναι η μεγαλύτερη βάση δεδομένων ασφάλειας στην Ευρώπη. Περιέχει πάνω από 64 εκατομμύρια καταχωρίσεις από 29 ευρωπαϊκές χώρες. Το 2015 οι εθνικές αρχές πραγματοποίησαν 3 δισεκατομμύρια αναζητήσεις στη βάση δεδομένων. Αυτό συνιστά αύξηση κατά 300% έναντι του Ιουνίου 2013. Το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων του Ιουνίου 2016 θα διερευνήσει τρόπους για να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα στη λειτουργία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν όσον αφορά τους ξένους τρομοκράτες μαχητές. Αργότερα, εντός του έτους, η Επιτροπή θα προτείνει αναθεώρηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν για την επιστροφή παράνομων μεταναστών και τις απαγορεύσεις εισόδου, τη χρήση των εικόνων προσώπων για τη βιομετρική ταυτοποίηση και τη δημιουργία νέων καταχωρίσεων καταζητούμενων άγνωστων προσώπων, με την οποία θα βελτιωθεί η προστιθέμενη αξία του συστήματος για την επιβολή του νόμου¹³. Μέχρι τα μέσα του 2017 θα προσθέσει επίσης στο σύστημα μια αυτόματη λειτουργία αναζήτησης

⁹ COM(2015) 624 final της 2ας Δεκεμβρίου 2015.

¹⁰ COM(2016) 50 final της 2ας Φεβρουαρίου 2016.

¹¹ COM(2016) 205 final της 6ης Απριλίου 2016.

¹² http://icct.nl/wp-content/uploads/2016/03/ICCT-Report_Foreign-Fighters-Phenomenon-in-the-EU_1-April-2016_including-AnnexesLinks.pdf.

¹³ Βλ. επίσης κατωτέρω, τμήμα 4.

δακτυλικών αποτυπωμάτων, όπως προβλέπεται ήδη από το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο. Εν τω μεταξύ, τα κράτη μέλη θα εισαγάγουν καταχωρίσεις στο σύστημα σχετικά με όλα τα μέτρα που αφορούν απέλαση, άρνηση εισόδου ή απομάκρυνση ατόμων από το έδαφος κράτους μέλους.

- Κοινοί δείκτες επικινδυνότητας: Τον Ιούνιο του 2015, η Επιτροπή ολοκλήρωσε μια πρώτη σειρά κοινών δεικτών επικινδυνότητας σχετικά με ξένους τρομοκράτες μαχητές, για την ανίχνευση των μετακινήσεων τρομοκρατών¹⁴. Οι κοινοί δείκτες επικινδυνότητας και η καθοδήγηση του FRONTEX στηρίζουν πλέον το έργο των εθνικών συννομοθετικών αρχών κατά τη διεξαγωγή ελέγχων σε πρόσωπα.
- Ενίσχυση των εξωτερικών συνόρων: Το αργότερο μέχρι τον Ιούνιο αναμένεται να εγκριθεί από τους συννομοθέτες η πρόταση για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή¹⁵, χάρη στην οποία η ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων θα εισέλθει πλέον σε νέα φάση και θα αναβαθμιστούν τα κοινά πρότυπα στα εξωτερικά σύνορα. Η Επιτροπή υπέβαλε επίσης προτάσεις για την τροποποίηση του κώδικα συνόρων του Σένγκεν¹⁶ με σκοπό να επιβάλει την υποχρέωση διενέργειας συστηματικών ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα με τη χρήση βάσεων δεδομένων επιβολής του νόμου σε όλα τα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών της ΕΕ και των μελών των οικογενειών τους, για τον εντοπισμό ατόμων που συνιστούν απειλή για τη δημόσια τάξη και την εσωτερική ασφάλεια. Επίσης, η Επιτροπή αναθεώρησε το εγχειρίδιο Σένγκεν για την αποσαφήνιση των «μη συστηματικών ελέγχων» και εξέδωσε κατευθύνσεις για την υποβολή των συνοριοφυλάκων στην κατάσχεση ακυρωθέντων εγγράφων.
- Κέντρα Πρώτης Υποδοχής: Ορισμένοι τρομοκράτες έχουν επιχειρήσει να εκμεταλλευτούν τις μεγάλες παράτυπες εισροές προσώπων που λαμβάνουν χώρα στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ κατά τους τελευταίους μήνες. Η προσέγγιση των κέντρων πρώτης υποδοχής βοηθά να εντοπιστούν τα άτομα που συνιστούν απειλή για την ασφάλεια της ΕΕ και να διαχωριστούν από τα πρόσωπα που χρειάζονται προστασία. Η λειτουργία των κέντρων πρώτης υποδοχής και η διαδικασία μετεγκατάστασης περιλαμβάνουν ολοκληρωμένους και συστηματικούς ελέγχους ασφαλείας¹⁷, με υποστήριξη που παρέχεται από τον Frontex και την Ευρωπόλ για την καταγραφή και τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων των αφικνουμένων.
- Η πρόταση οδηγίας της Επιτροπής σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας¹⁸ (βλ. παρακάτω, τμήμα 2.3) περιλαμβάνει νέα ποινικά αδικήματα ταξιδιών στο εξωτερικό, προς και εντός της ΕΕ για τρομοκρατικούς σκοπούς¹⁹. Το επίπεδο φιλοδοξίας της πρότασης της Επιτροπής πρέπει να διατηρηθεί στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας,

¹⁴ Αναπτύχθηκαν σε στενή συνεργασία με τους εθνικούς εμπειρογνώμονες, την ΕΥΕΔ, τους οργανισμούς της ΕΕ και την Interpol.

¹⁵ COM (2015) 671 final της 15ης Δεκεμβρίου 2015.

¹⁶ COM (2015) 670 final της 15ης Δεκεμβρίου 2015.

¹⁷ Στο πλαίσιο των κέντρων πρώτης υποδοχής και της μετεγκατάστασης, υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη ελέγχων ασφαλείας: 1) έλεγχοι προσώπων και των υπαρχόντων τους, 2) έλεγχοι σε διάφορες εθνικές και διεθνείς βάσεις δεδομένων (ιδίως στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν και τη βάση δεδομένων SLTD της Interπόλ) και 3) όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι υπάρχουν λόγοι αποκλεισμού ή απειλή για την ασφάλεια και τη δημόσια τάξη, μπορεί να διεξαχθούν δευτεροβάθμιοι έλεγχοι των αιτούντων άσυλο σε βάσεις δεδομένων, μέσω συνεντεύξεων, του διαδικτύου και μέσω κοινωνικής δικτύωσης.

¹⁸ COM(2015) 625 final της 2ας Δεκεμβρίου 2015.

¹⁹ Ιδίως στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη της τρομοκρατίας.

προκειμένου να αντιμετωπιστεί κατάλληλα η απειλή, ιδίως από τρομοκράτες που εισέρχονται εκ νέου στην ΕΕ.

Απαιτούνται επίσης περαιτέρω μέτρα: Είναι σημαντικό να εντοπίζονται όλοι οι ξένοι μαχητές που επιστρέφουν, να υποβάλλονται σε ερωτήσεις και να εξετάζονται για να αξιολογηθεί το επίπεδο του κινδύνου που συνιστούν. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται ότι δεν θα μπορούν να διαφύγουν αυτοί που θεωρούνται επικίνδυνοι. Θα πρέπει να ανταλλάσσονται συστηματικά πληροφορίες σχετικά με όσους επιστρέφουν με το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο της Ευρώπης και με τα άλλα κράτη μέλη μέσω του Συστήματος Πληροφοριών του Σένγκεν.

Επιπλέον, η οδηγία σχετικά με τη χρήση των δεδομένων που περιέχονται σε καταστάσεις ονομάτων επιβατών (δεδομένα PNR) αναμένεται να εγκριθεί επίσημα από το Συμβούλιο και να εφαρμοστεί επειγόντως²⁰.

Επόμενα βήματα:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- Να καταγράφουν συστηματικά όλες τις πληροφορίες σχετικά με την τρομοκρατία στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν· όλες οι σχετικές πληροφορίες που αφορούν φυσικά πρόσωπα και αντικείμενα θα πρέπει να χαρακτηρίζονται σαφώς ως «τρομοκρατικές δραστηριότητες».
- Να ενημερώνουν συστηματικά το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο της Ευρώπης για τους επιστρέφοντες.
- Να εφαρμόζουν τους κοινούς δείκτες επικινδυνότητας κατά τους ελέγχους στα σύνορα.
- Να διασφαλίζουν τη συστηματική καταγραφή και τη διενέργεια ελέγχων ασφαλείας όλων των αφίξεων στα κέντρα πρώτης υποδοχής, και να προβαίνουν στην απόσπαση των αναγκαίων εμπειρογνομώνων στην Ευρώπη και στον Frontex.
- Να πραγματοποιούν συστηματικές συνεντεύξεις και ελέγχους σε όλους τους επιστρέφοντες για να αξιολογούν το επίπεδο του κινδύνου που αντιπροσωπεύουν.
- Να εγκρίνουν στο Συμβούλιο και να εφαρμόσουν επειγόντως την οδηγία σχετικά με δεδομένα που περιέχονται σε καταστάσεις ονομάτων επιβατών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει:

- Το αργότερο έως τον Ιούνιο του 2016, να εγκρίνουν τις προτάσεις της Επιτροπής όσον αφορά την οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή και τις αλλαγές του Κώδικα Συνόρων του Σένγκεν, διατηρώντας υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας.

Η Επιτροπή:

- Έως τον Ιούνιο του 2016, θα προετοιμάσει σε συνεργασία με την Προεδρία επιχειρησιακά μέτρα για την καλύτερη χρήση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν όσον αφορά τους ξένους τρομοκράτες μαχητές.
- Έως το τέλος του 2016, θα προτείνει αναθεώρηση του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν προκειμένου να βελτιωθεί η προστιθέμενη αξία του για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου.

²⁰ Τα δεδομένα που περιέχονται σε καταστάσεις ονομάτων επιβατών δεν περιορίζονται στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ξένων τρομοκρατών μαχητών. Ωστόσο, έχουν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο αυτό.

- Έως τον Οκτώβριο του 2016, θα προετοιμάσει εκτελεστική απόφαση σχετικά με τη διαλειτουργικότητα των μονάδων στοιχείων επιβατών για ανταλλαγές δεδομένων που περιέχονται στις καταστάσεις με τα ονόματα των επιβατών.

2.2 Πρόληψη και καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης

Η πλειονότητα των υπόπτων τρομοκρατών που συμμετείχαν στις επιθέσεις του Παρισιού και των Βρυξελλών είναι υπήκοοι της ΕΕ οι οποίοι είχαν ριζοσπαστικοποιηθεί ενστερνιζόμενοι βίαιες ιδεολογίες που απορρίπτουν κατηγορηματικά τις κοινές ευρωπαϊκές αξίες. Απόλυτη προτεραιότητα πρέπει να είναι η πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης περισσότερων ατόμων, ενώ συγχρόνως πρέπει να διασφαλιστεί ότι εκείνοι που είναι ήδη ριζοσπαστικοποιημένοι θα παρακολουθούν προγράμματα αποριζοσπαστικοποίησης και θα εμποδίζονται να διαδίδουν τρομοκρατική προπαγάνδα και να επιδίδονται σε ρητορική μίσους.

Η Επιτροπή έχει λάβει μέτρα στους ακόλουθους τομείς τα οποία πρέπει πλέον να εφαρμοστούν στην πράξη, σε επιχειρησιακό επίπεδο, από τα κράτη μέλη:

- Κέντρο αριστείας του δικτύου ευαισθητοποίησης για τη ριζοσπαστικοποίηση: Το Κέντρο ιδρύθηκε την 1η Οκτωβρίου 2015 με στόχο τη μεγαλύτερη υποστήριξη προς τα κράτη μέλη και τρίτες χώρες προτεραιότητας. Ενισχύθηκε με προϋπολογισμό 25 εκατ. ευρώ για τα επόμενα 5 έτη.
- Τρομοκρατική προπαγάνδα και ρητορική μίσους στο διαδίκτυο: Η μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου συστάθηκε την 1η Ιουλίου 2015 στην Ευρώπη με στόχο τον εντοπισμό ηλεκτρονικού υλικού τρομοκρατικού περιεχομένου και αξιολόγησε άνω των 4.700 τεμαχίων υλικού σε 45 πλατφόρμες και υπέβαλε άνω των 3.200 αναφορών για αφαίρεση περιεχομένου από εταιρείες του διαδικτύου, με επιτυχή αφαίρεση περιεχομένου σε ποσοστό 91%. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποσπάσουν εμπειρογνώμονες στην εν λόγω μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου. Το φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2015 ως σύμπραξη με τον κλάδο του διαδικτύου με σκοπό να περιοριστεί η δυνατότητα πρόσβασης σε ηλεκτρονικό υλικό τρομοκρατικού περιεχομένου και να αυξηθεί ο όγκος των αποτελεσματικών αντεπιχειρημάτων, και η Επιτροπή στηρίζει δράσεις με στόχο την προώθηση μιας αποτελεσματικής εναλλακτικής αντεπιχειρηματολογίας. Ο κλάδος του διαδικτύου αναπτύσσει επί του παρόντος μια κοινή πλατφόρμα αναφοράς με πλήρη συμμετοχή της Ευρώπης για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μεταφόρτωσης του υλικού που αφαιρείται από ένα δικτυακό τόπο σε άλλο. Το ευρωπαϊκής εμβέλειας πρόγραμμα για την «ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών», θα παρέχει υποστήριξη με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των εκστρατειών εναλλακτικών αντεπιχειρημάτων. Για τις δύο αυτές πρωτοβουλίες, προβλέπεται να διατεθούν 10 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας. Επιπλέον, η Επιτροπή εντατικοποιεί τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ρητορικής του μίσους στο διαδίκτυο σε συνεργασία με εταιρείες του διαδικτύου, τα κράτη μέλη και την κοινωνία των πολιτών και θα επανέλθει όσον αφορά τη συντελούμενη πρόοδο στο θέμα αυτό, μεταξύ άλλων, σε προσεχή ανακοίνωση σχετικά με την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης.

- Αντιμετώπιση της ριζοσπαστικοποίησης σε φυλακές: Οι νέοι, οι οποίοι μπορεί να είναι παραβάτες για πρώτη φορά ή εκτίουν ποινή φυλάκισης για ήσσονος σημασίας εγκλήματα, είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι στη ριζοσπαστικοποίηση ή τη στρατολόγηση τρομοκρατών. Η Επιτροπή διέθεσε 8 εκατ. ευρώ το 2015 και το 2016 για την υλοποίηση των συμπερασμάτων του Συμβουλίου²¹, παρέχοντας χρηματοδότηση για την ανάπτυξη των προγραμμάτων αποκατάστασης και αποριζοσπαστικοποίησης, εντός και εκτός των φυλακών, για εργαλεία αξιολόγησης κινδύνων και την κατάρτιση επαγγελματιών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δαπανήσουν τα εν λόγω κεφάλαια με σύνεση και να διασφαλίσουν ότι απευθύνονται στις πιο ευάλωτες ομάδες με αποτελεσματικό τρόπο.
- Πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης μέσω της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης της νεολαίας: Στο πλαίσιο του Erasmus+, δίνεται τώρα προτεραιότητα στα σχέδια που προάγουν την ένταξη και την προώθηση των θεμελιωδών αξιών. Έως 400 εκατ. ευρώ έχουν διατεθεί για τον σκοπό αυτό, και ειδικότερα τον Μάρτιο δρομολογήθηκε πρόσκληση ύψους, 13 εκατ. ευρώ, για τον προσδιορισμό και τη διάδοση βέλτιστων πρακτικών. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει επίσης μεγάλης κλίμακας προγράμματα εικονικών ανταλλαγών με τρίτες χώρες για την ενίσχυση της διαπολιτισμικής κατανόησης μεταξύ των εκπαιδευτικών, των παιδιών και των νέων, κυρίως μέσω του προγράμματος eTwinning και Erasmus+.

Οι κύριοι φορείς για την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης βρίσκονται αναγκαστικά στις τοπικές κοινωνίες και θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα για τα κράτη μέλη να εντοπίσουν και κινητοποιήσουν συνομιλητές σε τοπικό επίπεδο οι οποίοι διαθέτουν επαρκή επιρροή και είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι να μεταφέρουν μηνύματα κατά της ριζοσπαστικοποίησης και να παρουσιάσουν εναλλακτικά μοντέλα έναντι εκείνων που μεταδίδονται από ριζοσπαστικούς προπαγανδιστές και από ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος.

Επιπλέον αυτών των προληπτικών και εκπαιδευτικών μέτρων κατά της ριζοσπαστικοποίησης, απαιτείται μια προσέγγιση που θα είναι πιο επικεντρωμένη στην ασφάλεια για την εξασφάλιση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με κατάδικους που αποφυλακίζονται για τους οποίους υπάρχουν υπόνοιες ριζοσπαστικοποίησης ή για γνωστά ριζοσπαστικοποιημένα άτομα, προκειμένου να εξασφαλίσουν την παρακολούθηση και τη λήψη κατάλληλων μέτρων κατά όσων αντιπροσωπεύουν υψηλό κίνδυνο.

Επόμενα βήματα:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- Να στηρίζουν ενεργά τις εθνικές και τοπικές πρωτοβουλίες για την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, την κατάρτιση επαγγελματιών και τοπικών φορέων και την καλύτερη δυνατή χρήση των διαθέσιμων κεφαλαίων της ΕΕ.
- Να αποσπάσουν αμέσως εμπειρογνώμονες στη μονάδα της ΕΕ για την αναφορά διαδικτυακού περιεχομένου.
- Να ανταλλάσσουν προορατικά κάθε συναφή πληροφορία με άλλα κράτη μέλη σχετικά με κατάδικους που αποφυλακίζονται και που είναι ύποπτοι για ριζοσπαστικοποίηση ή γνωστά ριζοσπαστικοποιημένα άτομα προκειμένου να εξασφαλιστεί η επιτήρηση όσων αντιπροσωπεύουν υψηλό κίνδυνο.

²¹ Συμπεράσματα του Συμβουλίου της 20ής Νοεμβρίου 2015, 845/15.

Η Επιτροπή:

- Θα εκδώσει ανακοίνωση σχετικά με την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης: το δεύτερο τρίμηνο του 2016.
- Θα θέσει γρήγορα σε εφαρμογή, σε συνεργασία με τον επιχειρηματικό κλάδο, τις συγκεκριμένες ενέργειες του χάρτη πορείας του 2016 που καταρτίστηκε στο πλαίσιο του φόρουμ της ΕΕ για το διαδίκτυο.

2.3 Επιβολή κυρώσεων στους τρομοκράτες και τους χρηματοδότες τους

Τα πρόσφατα γεγονότα απέδειξαν ότι οι τρομοκράτες βασίζονται σε τοπική στήριξη. Επιπλέον των αντεπιχειρημάτων για την καταπολέμηση της τρομοκρατικής προπαγάνδας και της ριζοσπαστικοποίησης, οι επικοινωνιακές εκστρατείες πρέπει να περιλαμβάνουν σαφείς πληροφορίες ότι η συνέργεια, η ηθική αυτουργία ή η υποκίνηση τρομοκρατικών εγκλημάτων όπως η παροχή στέγης, μεταφοράς ή υλικής υποστήριξης σε τρομοκράτες ή η δημόσια πρόκληση για τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, είναι επίσης αξιόπρινες πράξεις που συνδέονται με την τρομοκρατία οι οποίες θα υπόκεινται σε αυστηρές κυρώσεις. Υπάρχει νομοθεσία της ΕΕ που διασφαλίζει ότι η εν λόγω συμπεριφοράς συνιστούν ποινικό αδίκημα σε ολόκληρη την Ένωση²², και η πρόταση της Επιτροπής για οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας θα ενισχύσει το πλαίσιο αυτό με την προσθήκη αξιόπρινων πράξεων που συνδέονται με τις μετακινήσεις τρομοκρατών, την παθητική εκπαίδευση, τη χρηματοδότηση, την παροχή κάθε είδους υλικής στήριξης και διευκόλυνσης. Η οδηγία διασφαλίζει ότι αυτές οι αξιόπρινες πράξεις θα υπόκεινται σε ελάχιστες κοινές ποινικές κυρώσεις. Η πρόταση περιλαμβάνει επίσης ειδικές διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων τρομοκρατίας. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να καταλήξουν σύντομα σε συμπέρασμα σχετικά με την οδηγία αυτή²³.

Ένα βασικό στοιχείο για την επιτυχή πρόληψη, διερεύνηση και δίωξη σοβαρών και οργανωμένων εγκλημάτων και αξιόπρινων πράξεων που συνδέονται με την τρομοκρατία είναι η ταχεία εξασφάλιση και συγκέντρωση ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων, όπως επισημαίνεται στην κοινή δήλωση της 24ης Μαρτίου 2016 από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σχετικά με τις τρομοκρατικές επιθέσεις στις Βρυξέλλες²⁴. Ιδιωτικές εταιρείες κατέχουν συχνά, στους εξυπηρετητές τους, τις σχετικές πληροφορίες ενίοτε εκτός της επικράτειας της αρμόδιας για την έρευνα αρχής επιβολής του νόμου και, ως εκ τούτου, εκφεύγουν της δικαιοδοσίας της. Εκτός από τις διαδικασίες αμοιβαίας νομικής συνδρομής και ορισμένους περιορισμένους κανόνες σε διεθνείς συμφωνίες, δεν υπάρχει εναρμονισμένη προσέγγιση σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης σε αυτές τις πληροφορίες. Κατά συνέπεια, έχει αναπτυχθεί ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών εθνικών προσεγγίσεων, πράγμα που δημιουργεί προβλήματα για την έρευνα. Η Επιτροπή θα διερευνήσει από κοινού με τον ιδιωτικό τομέα τρόπους για τη διευκόλυνση της συνεργασίας με βάση μια κοινή αντίληψη σε όλη την ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση σε ηλεκτρονικές πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία, και θα προτείνει λύσεις, συμπεριλαμβανομένου ενός νομικού μέσου, εφόσον απαιτείται.

²² Απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

²³ Βλ. επίσης ανωτέρω, τμήμα 1.

²⁴ <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march>.

Επόμενα βήματα:

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει:

- Έως τον Ιούνιο του 2016, να ολοκληρώσουν τις συζητήσεις σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για μια οδηγία σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ως ζήτημα προτεραιότητας και διατηρώντας υψηλό επίπεδο φιλοδοξίας.

Η Επιτροπή:

- Έως το καλοκαίρι του 2017, θα προτείνει λύσεις, συμπεριλαμβανομένης νομοθεσίας, εφόσον απαιτείται, για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της απόκτησης ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων σε σχέση με ποινικές έρευνες.

2.4 Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών

Γνωστοί εγκληματίες και άτομα που θεωρούνται δυνητικά επικίνδυνα δεν θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφύγουν τον εντοπισμό τους. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια έχει ήδη προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων μιας αποτελεσματικής και βιώσιμης δράσης σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως μέσω της καλύτερης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών και των οργανισμών της ΕΕ, και μέσω της βελτίωσης της διαλειτουργικότητας των σχετικών βάσεων δεδομένων και συστημάτων πληροφοριών.

Η Επιτροπή έχει υποβάλει μια σειρά προτάσεων για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Κοινοί κανόνες για την προστασία των δεδομένων θα παρέχουν πλέον τη δυνατότητα αποτελεσματικότερης συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών, καθώς και οικοδόμησης εμπιστοσύνης και διασφάλισης της ασφάλειας δικαίου. Η οδηγία για την προστασία των δεδομένων για τις αστυνομικές και ποινικές δικαστικές αρχές, η οποία εκδόθηκε στις 14 Απριλίου 2016, πρέπει να μεταφερθεί ταχέως στο εσωτερικό δίκαιο. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαπραγματεύθηκε με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής διεθνή συμφωνία πλαίσιο («συμφωνία πλαίσιο για την προστασία δεδομένων»), προκειμένου να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάζονται μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ για τους σκοπούς της πρόληψης, της ανίχνευσης, της διερεύνησης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας. Η συμφωνία θα πρέπει να ολοκληρωθεί το ταχύτερο δυνατόν.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο πρέπει τώρα να εγκρίνουν ταχέως νομοθετικές προτάσεις και τα κράτη μέλη πρέπει να επιταχύνουν την εφαρμογή των υφιστάμενων συστημάτων και δομών ανταλλαγής πληροφοριών:

- Η τελική έγκριση του αναθεωρημένου κανονισμού για την Ευρωπόλ, που θα εφαρμοστεί από την άνοιξη του 2017, θα αποτελέσει αποφασιστικό βήμα για να καταστεί η Ευρωπόλ κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου στην ΕΕ.
- Το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο της Ευρωπόλ άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο του 2016 για την παροχή στήριξης στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας και της ριζοσπαστικοποίησης, με την ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ

των αρμόδιων αρχών και με την παροχή ασφαλούς περιβάλλοντος επικοινωνιών²⁵. Τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέσουν επειγόντως επαρκή αριθμό εμπειρογνομόνων σύμφωνα με την κοινή δήλωση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ και εκπρόσωπων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, της 24ης Μαρτίου 2016²⁶. Το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο θα πρέπει τώρα να ενισχυθεί ώστε να ενεργεί ως κόμβος ανταλλαγής πληροφοριών των αρχών επιβολής του νόμου για την ανάλυση και την αξιολόγηση των τρομοκρατικών απειλών τ, και να υποστηρίξει τη χάραξη αντιτρομοκρατικών επιχειρησιακών σχεδίων. Η Επιτροπή θα προτείνει πρωτοβουλίες για την ανάπτυξη του Κέντρου σε μια ισχυρότερη δομή, ικανή για κοινό επιχειρησιακό σχεδιασμό, αξιολογήσεις απειλών και συντονισμό ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, η οποία θα είναι στελεχωμένη με προσωπικό από τους αρμόδιους φορείς των κρατών μελών, καθώς και από την Επιτροπή και θα υπόκειται στους κατάλληλους μηχανισμούς δημοκρατικού ελέγχου. Οι εργασίες θα πρέπει να συνεχιστούν από το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο και το Κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ με τη βοήθεια της Επιτροπής και σε στενή συνεργασία με την αντιτρομοκρατική ομάδα των υπηρεσιών εθνικής ασφάλειας. Το Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο και το Κέντρο ανάλυσης πληροφοριών της ΕΕ θα πρέπει να αρχίσουν επειγόντως την εκπόνηση κοινών αξιολογήσεων απειλών που συνδέονται με την τρομοκρατία και τη ριζοσπαστικοποίηση.

- Με την πρόσφατη ανακοίνωση της Επιτροπής «Πιο Ισχυρά και Έξυπνα Συστήματα Πληροφοριών για τα Σύνορα και την Ασφάλεια»²⁷ ξεκινά μια συζήτηση και δρομολογείται μια διαδικασία για τον τρόπο αντιμετώπισης των ελλείψεων στα σημερινά συστήματα δεδομένων, των κενών στην αρχιτεκτονική καθώς και της περιορισμένης διαλειτουργικότητας, διασύνδεσης και πρόσβασης, σε πλήρη συμμόρφωση με τους κανόνες προστασίας των δεδομένων. Αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε ένα ευρωπαϊκό κοινό αποθετήριο δεδομένων και σε μια ολοκληρωμένη, σε επίπεδο ΕΕ, διαχείριση βιομετρικής ταυτοποίησης για λόγους ταξιδιού, μετανάστευσης και ασφάλειας. Οι εργασίες αυτές πρέπει να επιταχυνθούν.
- Η Επιτροπή πρότεινε επίσης ένα σύστημα εισόδου-εξόδου για τα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ²⁸ με τη χρήση της βιομετρίας, το οποίο θα είναι προσβάσιμο στις αρχές επιβολής του νόμου και διαλειτουργικό με άλλα συστήματα (ιδίως με το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις).
- Η διασυνοριακή ανταλλαγή πληροφοριών είναι ζωτικής σημασίας για την επιβολή του νόμου εντός της ΕΕ. Το υφιστάμενο πλαίσιο Prüm πρέπει να εφαρμόζεται και να χρησιμοποιείται πλήρως. Παρέχει αυτοματοποιημένη σύγκριση των προφίλ DNA, των δεδομένων για τα δακτυλικά αποτυπώματα και των δεδομένων σχετικά με τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων. Θα πρέπει επίσης να δοθεί προτεραιότητα σε μια πιο συστηματική και συνεπή χρήση της βάσης δεδομένων της Interpol για τα κλαπέντα και απολεσθέντα ταξιδιωτικά έγγραφα.

²⁵ Η Επιτροπή πρότεινε την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου (ECTC) με 25 επιπλέον ειδικές θέσεις, 10 εξωτερικούς συνεργάτες και αντίστοιχες πιστώσεις για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας το 2016, οι οποίες εγκρίθηκαν στον διορθωτικό προϋπολογισμό της 13ης Απριλίου 2016.

²⁶ <http://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2016/03/24-statement-on-terrorist-attacks-in-brussels-on-22-march>

²⁷ COM(2016)205 final της 6ης Απριλίου 2016.

²⁸ COM(2016)194 final της 6ης Απριλίου 2016.

- Επέκταση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου σε υπηκόους τρίτων χωρών: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να εγκρίνουν την πρόταση της Επιτροπής για την τροποποίηση του ενωσιακού συστήματος για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ποινικές καταδίκες, ώστε να συμπεριλάβει την ανταλλαγή ποινικών μητρώων των υπηκόων τρίτων χωρών.
- Δικαιοδοσία για πρόσβαση σε ψηφιακά αποδεικτικά στοιχεία: Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με βάση διαβούλευση με εμπειρογνώμονες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό την ανάπτυξη κοινής προσέγγισης της ΕΕ για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας των αρχών επιβολής του νόμου, όταν αυτές έχουν άμεση πρόσβαση στα δεδομένα που έχουν αποθηκευθεί ή που βρίσκονται στο εξωτερικό (δηλ. εξέταση άλλων εναλλακτικών συνδυαστικών στοιχείων εκτός από την αρχή της εδαφικότητας).

Επόμενα βήματα:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- Να αυξήσουν τον αριθμό αποσπασμένων εμπειρογνομένων στο Ευρωπαϊκό Αντιτρομοκρατικό Κέντρο.
- Να διασφαλίσουν, κατεπειγόντως, την πλήρη εφαρμογή του πλαισίου Prüm, και να καθιερώσουν μια πιο συστηματική και συνεπή χρήση της βάσης δεδομένων της Interpol για τα κλαπέντα και απολεσθέντα ταξιδιωτικά έγγραφα.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει:

- Έως τον Ιούνιο του 2016, να προβούν γρήγορα στην έκδοση του αναθεωρημένου κανονισμού για την Ευρωπόλ.
- Έως τα τέλη του 2016, να εγκρίνουν κατά προτεραιότητα τις προτάσεις της Επιτροπής για ένα σύστημα εισόδου-εξόδου από την ΕΕ και την Επέκταση του Ευρωπαϊκού Συστήματος Πληροφοριών Ποινικού Μητρώου σε υπηκόους τρίτων χωρών.

Η Επιτροπή:

- Έως το φθινόπωρο του 2016, θα παρουσιάσει πρωτοβουλίες για την αναβάθμιση του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου.
- Έως τον Μάιο του 2016, θα προβεί στη σύσταση ομάδας εμπειρογνομένων η οποία θα υποβάλει προτάσεις για τη βελτίωση ή/και την ανάπτυξη των υφιστάμενων συστημάτων πληροφοριών, την κάλυψη των κενών πληροφόρησης και τη στροφή προς τη διαλειτουργικότητα των συστημάτων πληροφοριών, όπως παρουσιάζονται στην ανακοίνωση «Πιο Ισχυρά και Έξυπνα Συστήματα Πληροφοριών για τα Σύνορα και την Ασφάλεια», ακολουθώντας ένα φιλόδοξο χρονοδιάγραμμα.
- Θα κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχουν οι Συνθήκες για να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ.

2.5 Παρεμπόδιση της πρόσβασης των τρομοκρατών σε πυροβόλα όπλα και εκρηκτικά

Είναι ζωτικής σημασίας να περιοριστεί η πρόσβαση των τρομοκρατών σε πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών και πυροκροτητές. Η Επιτροπή έχει ήδη εντοπίσει σημαντικές ελλείψεις²⁹ όσον αφορά την εφαρμογή από τα κράτη μέλη του κανονισμού 98/2013 σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών³⁰ και λαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση του θέματος. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη αναθεώρησης του κανονισμού αυτού το 2016. Η ασφάλεια των αποθεμάτων εκρηκτικών, τόσο πολιτικών όσο και στρατιωτικών, αποτελεί ένα άλλο βασικό στοιχείο.

Η πρόσβαση των τρομοκρατών σε αυτόματα όπλα εξακολουθεί να αποτελεί μείζον πρόβλημα. Το νομικό κενό που επιτρέπει την επανενεργοποίηση πυροβόλων όπλων έχει πλέον καλυφθεί με την έκδοση από την Επιτροπή του εκτελεστικού κανονισμού σχετικά με κοινά πρότυπα απενεργοποίησης πυροβόλων όπλων στις 18 Νοεμβρίου 2015³¹. Ο κανονισμός αυτός τέθηκε σε ισχύ στις 8 Απριλίου 2016 και θα διασφαλίζει ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα έχουν αμετάκλητα καταστεί ακατάλληλα προς χρήση.

Επιπλέον, η Επιτροπή υπέβαλε στις 18 Νοεμβρίου 2015 πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων³². Η πρόταση αυτή αποσκοπεί στον περιορισμό της πρόσβασης σε ορισμένα από τα πιο ισχυρά ημιαυτόματα όπλα και σε εκείνα που θα μπορούσαν εύκολα να μετατραπούν σε πλήρως αυτόματα όπλα, καθώς και στη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών, της ιχνηλασιμότητας και των κανόνων σχετικά με τη σήμανση των πυροβόλων όπλων. Η έγκρισή της από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα, διότι συμπληρώνει τις δράσεις που έχουν αναληφθεί κατά της επανενεργοποίησης και του λαθρεμπορίου όπλων στρατιωτικής ποιότητας.

Ωστόσο, τη μεγαλύτερη πρόκληση αποτελούν τα παράνομα όπλα. Η προέλευση των λαθραίων όπλων από γειτονικές περιοχές εξακολουθεί να αποτελεί μείζον πρόβλημα και ο κίνδυνος αναδυόμενων νέων πηγών εφοδιασμού πρέπει επίσης να ελαχιστοποιηθεί. Το σχέδιο δράσης της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά, το οποίο θα πρέπει να εφαρμοστεί κατά προτεραιότητα, περιλαμβάνει λεπτομερή μέτρα για τον περιορισμό της πρόσβασης σε παράνομα πυροβόλα όπλα και εκρηκτικά, την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας και τη βελτίωση της συλλογής και ανταλλαγής επιχειρησιακών πληροφοριών μέσω της βέλτιστης χρήσης των υφιστάμενων εργαλείων.

Επόμενα βήματα:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- Να διασφαλίσουν, κατεπειγόντως, τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την πλήρη εφαρμογή του κανονισμού 98/2013 σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες εκρηκτικών υλών.
- Να εφαρμόζουν πλήρως τον εκτελεστικό κανονισμό σχετικά με κοινά πρότυπα

²⁹ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/explosives-precursors/docs/list_of_measures_en.pdf.

³⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 98/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2013, σχετικά με την κυκλοφορία στην αγορά και τη χρήση πρόδρομων ουσιών εκρηκτικών υλών (ΕΕ L 39 της 9.2.2013, σ. 1-11).

³¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/2403 της Επιτροπής, της 15ης Δεκεμβρίου 2015, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κατευθυντήριων γραμμών για τα πρότυπα και τις τεχνικές απενεργοποίησης, με σκοπό να διασφαλιστεί ότι τα απενεργοποιημένα πυροβόλα όπλα καθίστανται αμετάκλητα ακατάλληλα για χρήση (ΕΕ L 333 της 19.12.2015, σ. 62-72.)

³² COM(2015) 750 final της 18ης Νοεμβρίου 2015.

απενεργοποίησης πυροβόλων όπλων, που τέθηκε σε εφαρμογή στις 8 Απριλίου 2016.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα πρέπει:

- Να εγκρίνουν κατεπειγόντως την πρόταση της Επιτροπής για την αναθεώρηση της οδηγίας 91/477/ΕΟΚ σχετικά με τον έλεγχο της απόκτησης και της κατοχής όπλων.

Η Επιτροπή:

- Θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη της υλοποίησης των επιμέρους δράσεων του σχεδίου δράσης της 2ας Δεκεμβρίου 2015 σχετικά με τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά ακολουθώντας ένα φιλόδοξο χρονοδιάγραμμα.
- Θα κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχουν οι Συνθήκες για να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ.

2.6 Παρεμπόδιση της πρόσβασης των τρομοκρατών σε πόρους

Ένα χαρακτηριστικό των πρόσφατων επιθέσεων είναι ότι το συνολικό ύψος των χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων είναι δυσανάλογα μικρό σε σύγκριση με τις καταστροφικές συνέπειες που είχαν.

Το σχέδιο δράσης που εγκρίθηκε πρόσφατα για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας³³ περιέχει ήδη ένα φιλόδοξο χρονοδιάγραμμα το οποίο η Επιτροπή δεσμεύεται να τηρήσει πλήρως. Το σχέδιο έχει δύο βασικούς στόχους: Πρώτον, τρόποι περαιτέρω εντοπισμού και αποτροπής των τρομοκρατικών οργανώσεων και των υποστηρικτών τους από τη διακίνηση κεφαλαίων και άλλων περιουσιακών στοιχείων, και διασφάλιση ότι οι χρηματοοικονομικές κινήσεις, στο μέτρο του δυνατού, μπορούν να βοηθήσουν τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου στον εντοπισμό τρομοκρατών και στην αποτροπή της διάπραξης εγκλημάτων από αυτούς. Δεύτερον, τρόποι περαιτέρω παρακώλυσης των πηγών εσόδων τρομοκρατικών οργανώσεων, στοχεύοντας κυρίως στην ικανότητά τους να αντλούν κεφάλαια. Η Επιτροπή, μεταξύ άλλων δράσεων, θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις κατά τους επόμενους μήνες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες τους και να εφαρμόσουν, το συντομότερο δυνατόν, την ήδη συμφωνηθείσα νομοθεσία.

Επόμενα βήματα:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει:

- Να επισπεύσουν την ημερομηνία της πραγματικής μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και της θέσης σε εφαρμογή της 4ης οδηγίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στο 4ο τρίμηνο του 2016 το αργότερο.

Η Επιτροπή:

- Έως τον Ιούνιο του 2016, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την αναθεώρηση της 4ης οδηγίας κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- Έως τον Ιούνιο του 2016, θα εκδώσει κατ' εξουσιοδότηση πράξη για τον προσδιορισμό τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου με στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες

³³ COM(2016) 50 final, της 2ας Φεβρουαρίου 2016.

δραστηριότητες/ την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας («μαύρη λίστα» της ΕΕ).

- Έως τον Δεκέμβριο του 2016, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την εναρμόνιση των ποινικών αδικημάτων και κυρώσεων για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- Έως τον Δεκέμβριο του 2016 θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την καταπολέμηση των παράνομων κινήσεων ρευστών διαθεσίμων.
- Έως τον Δεκέμβριο του 2016, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την αμοιβαία αναγνώριση των διαταγών δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από εγκληματική δραστηριότητα.
- Έως τον Δεκέμβριο του 2016, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση οδηγίας για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών.
- Έως το 1ο τρίμηνο του 2017, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την ενίσχυση των εξουσιών και της συνεργασίας των τελωνείων και για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που σχετίζεται με το εμπόριο εμπορευμάτων.
- Έως το 2ο τρίμηνο του 2017, θα δημοσιεύσει έκθεση σχετικά με υπερεθνική εκτίμηση των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και συστάσεις προς τα κράτη μέλη σχετικά με μέτρα κατάλληλα για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων.
- Έως το 2ο τρίμηνο του 2017, θα εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου πολιτιστικών αγαθών.

2.7 Προστασία των πολιτών και των υποδομών ζωτικής σημασίας

Ο τρόπος δράσης των τρομοκρατών στις επιθέσεις στο Παρίσι και στις Βρυξέλλες έδειξε την τρωτότητα των μεγάλων δημόσιων εκδηλώσεων και των υποδομών ζωτικής σημασίας. Για να είναι όσο το δυνατόν καλύτερα προετοιμασμένες για την αντιμετώπιση τέτοιων κινδύνων, οι αρχές επιβολής του νόμου και άλλες νευραλγικές αρχές, όπως αυτές που είναι αρμόδιες για τις μεταφορές, πρέπει να ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες κατά τρόπο αποτελεσματικό και να σχεδιάζουν προληπτικά μέτρα με συντονισμένο τρόπο σε διασυνοριακό επίπεδο. Αυτό συνεπάγεται επίσης τη στήριξη της έρευνας και των νέων τεχνολογιών, για παράδειγμα για την ανίχνευση τυχόν εκρηκτικών.

Επιπλέον, οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν καταχρηστικά από τους τρομοκράτες για την διεξαγωγή νέων μορφών επιθέσεων. Το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, η αντιμετώπιση του οποίου είναι επίσης μια από τις προτεραιότητες του ευρωπαϊκού θεματολογίου για την ασφάλεια, αποτελεί σοβαρή απειλή που θα μπορούσε να είναι ένα νέο μέτωπο για την τρομοκρατία και πρέπει να αντιμετωπιστεί ανάλογα.

Το σχέδιο δράσης για τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά³⁴, της 2ας Δεκεμβρίου 2015, περιέχει επίσης μια σειρά μέτρων για την πρόληψη τρομοκρατικών επιθέσεων. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν (i) ειδικές δράσεις σχετικά με τη χρήση των τεχνολογιών ανίχνευσης και την τυποποίηση της χρήσης τους (ευάλωτοι στόχοι, υποδομές ζωτικής σημασίας, δημόσιοι χώροι), (ii) την ανάπτυξη καινοτόμων μέσων ανίχνευσης, (iii) την ενίσχυση των υφιστάμενων

³⁴ COM(2015) 624 final της 2ας Δεκεμβρίου 2015.

μέτρων και τη δημιουργία νέων, με σκοπό την αύξηση της ασφάλειας των επιβατών των διαφόρων τρόπων μεταφοράς, (iv) τη χρήση νέων τεχνολογιών για την ενίσχυση της ασφάλειας, (v) τη διάδοση υλικού καθοδήγησης σχετικά με την προστασία ευάλωτων στόχων και (vi) δοκιμές ανίχνευσης και προστασίας. Είναι επίσης σημαντικό να δοθεί προτεραιότητα στο ζήτημα του ελέγχου ασφάλειας του προσωπικού που εργάζεται σε υποδομές ζωτικής σημασίας και άλλους δημόσιους χώρους, ιδίως όσον αφορά επιστρέφοντες ξένους τρομοκράτες μαχητές και άλλα μέλη ριζοσπαστικοποιημένου προσωπικού προκειμένου να αποτραπεί η χρήση της εκμετάλλευσης εμπιστευτικών πληροφοριών για τρομοκρατικές δραστηριότητες.

Η Επιτροπή έχει αναλάβει επίσης τις ακόλουθες πρωτοβουλίες:

- Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την προστασία των υποδομών ζωτικής σημασίας παρέχει ένα γενικό πλαίσιο δραστηριοτήτων με στόχο τη βελτίωση της προστασίας των υποδομών ζωτικής σημασίας στην Ευρώπη. Μέσω αυτού του προγράμματος, η Επιτροπή συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για τη μείωση των τρωτών σημείων των υποδομών ζωτικής σημασίας και την αύξηση της ανθεκτικότητάς τους.
- Διάδοση υλικού καθοδήγησης σχετικά με την προστασία ευάλωτων στόχων: Τον Μάιο του 2014 η Επιτροπή και το ευρωπαϊκό δίκτυο υπηρεσιών επιβολής του νόμου στα αεροδρόμια της ΕΕ ολοκλήρωσαν τις εργασίες σχετικά με το εγχειρίδιο προστασίας ευάλωτων στόχων στα αεροδρόμια της ΕΕ, το οποίο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία ευάλωτων στόχων. Το εν λόγω εγχειρίδιο έχει μεταφραστεί σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και θα διανεμηθεί σε όλες τις αστυνομικές δυνάμεις. Τον Οκτώβριο του 2015, η Επιτροπή ξεκίνησε επίσης την ανάπτυξη υλικού καθοδήγησης για την προστασία άλλων ευάλωτων στόχων, όπως ο σιδηρόδρομος και το μετρό, και άλλων περιοχών μεγάλης δημόσιας συγκέντρωσης (αθλητικά στάδια, εμπορικά κέντρα, δημόσιοι χώροι στάθμευσης κλπ.). Η ολοκλήρωση αυτού του υλικού θα επιταχυνθεί και θα συνοδεύεται από κατάλληλη κατάρτιση.
- Δοκιμές ανίχνευσης και προστασίας: Δοκιμές ανίχνευσης και προστασίας δρομολογήθηκαν από την Επιτροπή από κοινού με διάφορα κράτη μέλη τον Φεβρουάριο του 2015 σε διαφορετικά επιχειρησιακά περιβάλλοντα όπως αεροδρόμια, σιδηροδρομικούς σταθμούς, αθλητικές εκδηλώσεις και δημόσια κτίρια. Νέες δοκιμές έχουν προγραμματιστεί για τον Μάιο του 2016, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των κέντρων πρώτης υποδοχής.
- Αξιολογήσεις κινδύνων για την ασφάλεια: Η Επιτροπή έχει εκπονήσει αξιολογήσεις κινδύνων για την ασφάλεια, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι πολιτικές που αναπτύσσονται σε επίπεδο ΕΕ σε τομείς όπως η ασφάλεια των μεταφορών, η ασφάλεια των συνόρων ή η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, βασίζονται σε κατάλληλη ανάλυση των σχετικών κινδύνων ασφάλειας για την εξεύρεση αποτελεσματικών απαντήσεων για την αντιμετώπιση των εν λόγω κινδύνων και τις υποκείμενων απειλών. Οι εργασίες αυτές διεξάγονται από κοινού με τα κράτη μέλη, την ΕΥΕΔ και τους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ.
- Υβριδικές απειλές: Η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση για ένα κοινό πλαίσιο για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών³⁵, η οποία παρουσιάζει

³⁵ COM (2016) 18 final, της 6ης Απριλίου 2016.

εφαρμόσιμες προτάσεις που θα συντελέσουν στην αντιμετώπιση υβριδικών απειλών και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ΕΕ και των κρατών μελών της, καθώς και των εταιρών. Όλα τα μέρη ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν τις εν λόγω δράσεις το ταχύτερο δυνατόν.

Η καταπολέμηση του εγκλήματος και της τρομοκρατίας πρέπει να βασίζεται διαρκώς σε νέες τεχνολογίες και δυνατότητες. Απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των προκλήσεων εντοπισμού των απειλών. Η Επιτροπή θα προσανατολίσει επίσης τις πιστώσεις για την έρευνα προς τις μελλοντικές τεχνολογικές ανάγκες και τις ανάγκες σε ικανότητες. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος «Ασφαλείς κοινωνίες» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» ανέρχεται σε 1,7 δισ. ευρώ για την περίοδο 2014-20. Τα προγράμματα εργασίας για την περίοδο 2016-2017 έχουν συμφωνηθεί και περιέχουν διάφορες δράσεις που αφορούν συγκεκριμένα την καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Οι μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και τα επόμενα ετήσια προγράμματα θα πρέπει να είναι περισσότερο προσανατολισμένα στην τεχνολογία και τις ικανότητες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, με βάση τις εργασίες του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου καθώς και των εθνικών αρχών επιβολής του νόμου και των υπηρεσιών πληροφοριών.

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια τόνισε ότι ένας ανταγωνιστικός ενωσιακός κλάδος ασφάλειας μπορεί επίσης να συμβάλει στην αυτονομία της ΕΕ για την αντιμετώπιση των αναγκών στον τομέα της ασφάλειας. Η ΕΕ έχει ενθαρρύνει την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων ασφάλειας, για παράδειγμα, μέσω προτύπων και κοινών πιστοποιητικών. Το 2016, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις σχετικά με τον εξοπλισμό ελέγχου των αερολιμένων, για την άρση των εμποδίων στην ενιαία αγορά και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου ασφάλειας της ΕΕ στις εξαγωγικές αγορές.

Τα συστήματα πληροφοριών αποτελούν βασικό στοιχείο της κοινωνίας μας. Ισχυρά μέτρα για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο θα πρέπει να αποτελούν την πρώτη γραμμή άμυνας, αλλά είναι σκόπιμο επίσης να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των ερευνών και της δίωξης αξιόποινων πράξεων που στοχεύουν ή εκμεταλλεύονται τα εν λόγω συστήματα. Η οδηγία για τις επιθέσεις κατά των συστημάτων πληροφοριών (2013/40/ΕΕ) προβλέπει τη θέσπιση κοινού ευρωπαϊκού πλαισίου ποινικού δικαίου στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή παρακολουθεί επί του παρόντος την εφαρμογή από τα κράτη μέλη της οδηγίας και θα υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο το 2017, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνικές και νομικές εξελίξεις στον τομέα του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και κάθε πιθανή ανάγκη για περαιτέρω ενίσχυση του νομικού πλαισίου. Προκειμένου να συμπληρωθεί η προτεινόμενη οδηγία για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών (NIS)³⁶ με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με απειλές στον κυβερνοχώρο, η Επιτροπή θα προτείνει περαιτέρω σχετικά μέτρα τον Ιούνιο για τη στήριξη της συνεργασίας σε αυτόν τον τομέα και την ανάπτυξη των δυνατοτήτων του κλάδου.

Αντιμετώπιση των πρόσθετων δημοσιονομικών δαπανών που σχετίζονται με την ασφάλεια

Η προστασία έχει το τίμημά της, είτε όσον αφορά την ανάπτυξη των υπηρεσιών πληροφοριών, των αρχών επιβολής του νόμου ή των ενόπλων δυνάμεων είτε όσον αφορά την ενίσχυση των υποδομών. Ωστόσο, οι δαπάνες αυτές πρέπει να ληφθούν πλέον υπόψη σε συνδυασμό με τις ανθρώπινες απώλειες και τις οικονομικές ζημιές που μπορεί να προκαλέσει

³⁶ COM(2013) 48 final της 7ης Φεβρουαρίου 2013.

μια χούφτα εγκληματιών. Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της απειλής που αντιμετωπίζει σήμερα η ΕΕ, η Επιτροπή θα προτείνει να κάνει χρήση της ευελιξίας που εμπεριέχεται στο Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης για ασυνήθη γεγονότα εκτός του κυβερνητικού ελέγχου κατά την εξέταση πρόσθετων δημοσιονομικών δαπανών που συνδέονται άμεσα με την εν λόγω απειλή. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για να επιτευχθεί η αναγκαία συμφωνία σχετικά με την πορεία που θα ακολουθηθεί.

Επόμενα βήματα:

Η Επιτροπή:

- Θα λάβει κατεπειγόντως τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη της υλοποίησης των σχετικών δράσεων του σχεδίου δράσης της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά.
- Έως τον Σεπτέμβριο του 2016, θα προτείνει κανόνες σε επίπεδο ΕΕ για την πιστοποίηση του εξοπλισμού ελέγχου των αερολιμένων.
- Έως τον Δεκέμβριο του 2016, θα επικαιροποιήσει το εγχειρίδιο της ΕΕ για την προστασία ευάλωτων στόχων στα αεροδρόμια.
- Έως τον Μάιο του 2016, θα διεξάγει νέες δοκιμές ανίχνευσης και προστασίας, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο των κέντρων πρώτης υποδοχής.
- Θα προσανατολίσει τις πιστώσεις για την έρευνα προς τις μελλοντικές τεχνολογικές ανάγκες και τις ανάγκες σε ικανότητες.
- Θα προτείνει προσέγγιση για την αντιμετώπιση των έκτακτων δημοσιονομικών δαπανών που σχετίζονται άμεσα με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η Επιτροπή προτίθεται να προσφύγει στην προσέγγιση αυτή κατά την προσεχή δέσμη μέτρων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, την άνοιξη του τρέχοντος έτους.

2.8 Η εξωτερική διάσταση

Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την ασφάλεια αποσκοπεί επίσης να εξασφαλίσει μεγαλύτερη συνοχή μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών δράσεων στον τομέα της ασφάλειας με δεδομένη την άμεση σχέση μεταξύ των δύο δράσεων και να αξιοποιήσει το έργο του Συντονιστή Αντιτρομοκρατικής Δράσης της ΕΕ, της Επιτροπής και της ΕΥΕΔ.

Δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην πολιτική γειτονίας. Έχουν ήδη δρομολογηθεί στοχευμένοι και αναβαθμισμένοι διάλογοι για την ασφάλεια και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ιδιαίτερα με την Ιορδανία, τον Λίβανο, το Μαρόκο, την Τυνησία και την Τουρκία, και έχουν συμφωνηθεί συγκεκριμένα σχέδια δράσης με τις χώρες αυτές. Εμπειρογνώμονες σε θέματα ασφάλειας και καταπολέμησης της τρομοκρατίας έχουν τοποθετηθεί στις αντιπροσωπείες της ΕΕ στην Αλγερία, το Ιράκ, την Ιορδανία, το Μαρόκο, τη Νιγηρία, τη Σαουδική Αραβία την Τυνησία και την Τουρκία. Με βάση τις εμπειρίες αυτές, η ΕΕ θα πρέπει να δρομολογήσει μια εταιρική σχέση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας με τις χώρες της Μεσογείου, καθώς και με τη διεύρυνση του δικτύου εμπειρογνομόνων σε θέματα ασφάλειας και καταπολέμησης της τρομοκρατίας σε άλλες χώρες και περιφέρειες προτεραιότητας (π.χ. Λίβανο, Σαχέλ, Δυτικά Βαλκάνια).

Πρόσφατα γεγονότα κατέδειξαν σημαντικές ελλείψεις ως προς τη συνεργασία με τους μεσογειακούς εταίρους, παρά τις κοινές ανησυχίες. Η συνεργασία της ΕΕ στον τομέα της δικαιοσύνης, των εσωτερικών υποθέσεων, της διπλωματίας και της καταπολέμησης της τρομοκρατίας πρέπει να αναπτυχθεί κατά προτεραιότητα με εταίρους από την Τουρκία έως το Μαρόκο, με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Αντιτρομοκρατικού Κέντρου, με σκοπό να εξασφαλισθεί αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών και αστυνομική συνεργασία εντός του κατάλληλου πλαισίου για την προστασία των δεδομένων.

Η ΕΕ πρέπει να ενισχύσει την παρουσία της στα πολυμερή διεθνή φόρα με αντικείμενο την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την ασφάλεια (όπως τα Ηνωμένα Έθνη, το παγκόσμιο φόρουμ κατά της τρομοκρατίας, η G7 και η ειδική ομάδα χρηματοοικονομικής δράσης) για την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας στους τομείς αυτούς.

Το σχέδιο δράσης της 2ας Δεκεμβρίου 2015 περί πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών³⁷ και το σχέδιο δράσης, της 2ας Φεβρουαρίου 2016, σχετικά με την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας³⁸ περιλαμβάνουν ειδικές δράσεις που απευθύνονται σε τρίτες χώρες, ιδίως σε εκείνες που βρίσκονται στην άμεση γειτονία της ΕΕ. Προβλέπει κυρίως ότι η ΕΕ θα εντείνει τη συνεργασία της με τις γειτονικές χώρες όσον αφορά τη διάσταση της ασφάλειας, μεταξύ άλλων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού (SALW) και την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ανθρώπων, πολιτιστικών αγαθών και ναρκωτικών. Προβλέπεται ότι η παράνομη διακίνηση και χρήση πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών υλών θα πρέπει να εντάσσεται συστηματικά στους διαλόγους με θέμα την ασφάλεια με βασικούς εταίρους, είτε πρόκειται για χώρες είτε για οργανισμούς.

Η αναθεωρημένη Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας προβλέπει επίσης ένα πλαίσιο δράσης για τις γειτονικές χώρες, συγκεντρώνοντας με συνεκτικό τρόπο τη διάσταση της ασφάλειας και άλλα στοιχεία σταθεροποίησης, όπως η καταπολέμηση της διαφθοράς και της κατάχρησης εξουσίας, η οικονομική ανάπτυξη, οι επενδυτικές ευκαιρίες και η απασχόληση των νέων, καθώς και η ειδική χρηματοδοτική στήριξη της κοινωνίας των πολιτών με τη διάσταση καταπολέμησης της ριζοσπαστικοποίησης.

Επόμενα βήματα:

Η Επιτροπή:

- Θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επίσπευση της υλοποίησης της εξωτερικής διάστασης του σχεδίου δράσης της 2ας Δεκεμβρίου 2015 για τα πυροβόλα όπλα και τα εκρηκτικά, ακολουθώντας ένα φιλόδοξο χρονοδιάγραμμα, με ιδιαίτερη έμφαση στον περιορισμό της παράνομης διακίνησης πυροβόλων όπλων και εκρηκτικών από τα Δυτικά Βαλκάνια και πιθανών νέων πηγών ανάπτυξης του λαθρεμπορίου όπλων από άλλες περιοχές στην άμεση γειτονία της ΕΕ.
- Θα λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επίσπευση της υλοποίησης των σχετικών δράσεων του σχεδίου δράσης της 2ας Φεβρουαρίου 2016 για την ενίσχυση της καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.
- Θα συμμετάσχει στον προβληματισμό για την ολοκλήρωση και εμβάθυνση των εμπεριστατωμένων διαλόγων με τις χώρες προτεραιότητας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην περιοχή της Μεσογείου με σκοπό την ανάπτυξη μιας

³⁷ COM(2015) 624 final της 2ας Δεκεμβρίου 2015.

³⁸ COM(2016) 50 final, της 2ας Φεβρουαρίου 2016.

αποτελεσματικής εταιρικής σχέσης κατά της τρομοκρατίας.

- Θα στηρίξει την εφαρμογή του κοινού σχεδίου δράσης που θεσπίστηκε στο πλαίσιο της Πρωτοβουλίας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

3. Συμπέρασμα

Η ασφάλεια αποτελεί αναμφισβήτητα μία από τις μεγαλύτερες ανησυχίες των πολιτών. Το περασμένο έτος, οι τρομοκρατικές επιθέσεις, κατά τις οποίες σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν εκατοντάδες άτομα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έφεραν τις ανησυχίες αυτές στο προσκήνιο. Όλοι οι παράγοντες πρέπει να διαδραματίσουν τον ρόλο τους προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση κάνει ό,τι είναι δυνατό εντός των αρμοδιοτήτων της προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια των πολιτών της.

Στον σημερινό κόσμο, οι τρομοκράτες και άλλοι εγκληματίες δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακή και διεθνική βάση. Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της απειλής που αντιπροσωπεύουν, οι ευρωπαϊκές αρχές επιβολής του νόμου πρέπει να συνεργάζονται αρμονικά, να συνενώσουν τους πόρους και τις πληροφορίες τους, και να δράσουν από κοινού. Αυτός είναι ο μόνος αποτελεσματικός τρόπος για την αντιμετώπιση της τρομοκρατικής απειλής. Η εσωτερική ασφάλεια ενός κράτους μέλους είναι η εσωτερική ασφάλεια όλων.

Η παρούσα ανακοίνωση παραθέτει τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα, και αυτά που πρέπει να ληφθούν στο άμεσο μέλλον, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο για την παροχή σε όλους τους Ευρωπαίους πολίτες του υψηλού επιπέδου ασφάλειας που προσδοκούν. Το παράρτημα παρέχει έναν χάρτη πορείας προς μια πραγματική Ένωση Ασφάλειας στην Ευρώπη: η Επιτροπή θα υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί. Είναι κοινή και επείγουσα ευθύνη μας να προωθηθούν τα εν λόγω μέτρα γρήγορα και διεξοδικά και να υπερκεραστεί ο κατακερματισμός των μέσων, των πληροφοριών και των νοοτροπιών, τον οποίο οι τρομοκράτες εκμεταλλεύονται για να υπονομεύσουν τις αξίες που είναι τόσο πολύτιμες για τους Ευρωπαίους. Η Επιτροπή θεωρεί ότι τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να εξεταστούν το ταχύτερο δυνατόν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, και καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προβεί σε απολογισμό της συνέχειας που θα δοθεί στην παρούσα ανακοίνωση κατά την επόμενη συνεδρίαση.